

7. Иконницкая И.А. Комментарий к Основам земельного законодательства Союза ССР и союзных республик / И.А.Иконницкая. – М. : Земельное право, 1969. – 134 с.

8. Руденко М.Д. Енергія прогресу: Нариси з фізичної економії / М.Д. Руденко – К.: Молодь, 1998. – 527 с.

Summary. In this article there were exposed the aim and the objectives of the accounting of the land terrains. The actuality of this problem is a result of the insistent intentions of the Government about the arrangement of the regulatory and legal base for implementing of the agricultural lands to the market turnover and for simultaneous constructing of the State guarantying system of the land rights to the Ukrainian peasantry. In order to terminate the land reform in a logical way it is important to compile the legal framework of the land relations and their accounting.

The goal of the bookkeeping accounting of the land terrains is to provide with the information about the land, which is necessary for the external users for responding to the requirements of the society concerning the actual state of this part of the national treasure, of the credit and investment attraction of the agricultural companies and of the requests of the internal users for the managing decisions which have the aim to provide the rational and effective exploitation of the lands.

Summarizing the results of this study it is possible to conclude that it is necessary to elaborate the methodic approaches to accounting and evaluating of the agricultural lands, once in a row with a theoretical justification of the methodology of the development of such an accounting, as well as creating of the branch standard with the bookkeeping account of the agricultural lands.

УДК 631.155.6:636.03

Кісіль М.І,
кандидат економічних наук, старший науковий співробітник,
Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"

ДЕЖАВНА ПІДТРИМКА ТВАРИННИЦТВА У ТУРЕЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

Анотація. Аналізується досвід державної підтримки тваринництва в Турецькій республіці та визначаються напрями його використання.

Ключові слова: тваринництво, державна підтримка, державні гранти, річні премії за молоко, кредитна підтримка у тваринництві.

Постановка проблеми. Україна є державою, що вирізняється сприятливими природнокліматичними економічними та іншими умовами для розвитку виробництва тваринницької продукції. Ці умови в недалекому

минулому дозволяли не лише задовольняти потреби внутрішнього ринку в ній, а й експортувати. Проте в сучасних умовах національний потенціал розвитку тваринництва використовується недостатньо повно. Поголів'я тварин, особливо великої рогатої худоби необґрунтовано скоротилося, виробництво м'яса, молока, шерсті та іншої продукції тваринництва не задовольняє внутрішніх потреб, а тому значна частина цієї продукції імпортується, що стало можливим, передусім, внаслідок недалекоглядної державної політики в агропродовольчій сфері.

Нині зазначеній політиці притаманні недоліки, що характеризуються, зокрема, ціновими диспропорціями на ринках тваринницької продукції не на користь її виробникам, особливо малого і середнього агробізнесу, скорочення обсягів державної підтримки розвитку тваринництва та її переорієнтація на потреби окремих великих агропромислових формувань, власники яких здатні забезпечити прийняття вигідних їм відповідних рішень, а також недосконалою законодавчою та нормативною базою, при якій набули масового поширення імпорт неякісної тваринницької продукції, зниження якості продукції тваринництва та продуктів її перероблення, заповнення ринку частиною фальсифікованої продукції.

Сучасний стан споживання населенням продукції тваринництва та продуктів її перероблення по багатьох їх видах не відповідає вимогам щодо продовольчої безпеки держави, якості продукції та безпечності споживання. Тому необхідно змінити державну політику в агропродовольчій сфері на цілі, досягнення яких забезпечить споживання продукції тваринництва населенням України на нормативному рівні, формування експортного потенціалу тваринництва і залучення до виробництва й перероблення тваринницької продукції всіх форм господарювання, насамперед, малого і середнього агробізнесу та особистих селянських господарств. Вирішення зазначених завдань потребує формування відповідної державної підтримки з врахуванням національного та іноземного досвіду.

У світі накопичено різноманітний досвід державної підтримки розвитку тваринництва як у розвинених, так і в недостатньо розвинених країнах. Для України найбільш важливо врахувати досвід держав, суб'єкти економічної діяльності яких є найбільш активними конкурентами українських товаровиробників на внутрішньому й зовнішньому ринках і підтримуючи розвиток тваринництва активно захищають економічні та інші інтереси національних товаровиробників і споживачів. У зв'язку з цим при формуванні аграрної політики України слід використати досвід державної підтримки тваринництва у Турецькій республіці.

Мета статті – узагальнення досвіду Турецької республіки щодо державної підтримки тваринництва для його використання в умовах України.

Виклад основного матеріалу. На основі вивчення турецьких джерел інформації в Національному науковому центрі “Інститут аграрної економіки” встановлено, що не зважаючи на недостатньо сприятливі умови розведення тварин у цій сусідній з Україною державі розвиток тваринництва підтримується на рівні країн членів ЄС і вище. Ця підтримка здійснюється шляхом надання прямих бюджетних дотацій товаровиробникам, а також застосування податкових, кредитних та інших непрямих важелів і механізмів.

Так, у 2011-2012 рр. уряд цієї країни здійснював зазначену підтримку за такими встановленими ним нижченаведеними її напрямками і розмірами:

1) державні гранти на утримання 1 голови тварин: великої рогатої худоби – 225 турецьких лір (далі т. л.), а при курсі на кінець 2011^{р.} 4,31 грн за 1 турецьку ліру – 970 грн/гол.; ВРХ м'ясного напрямку – кози і вівці – 15 т. л., або 65 грн/гол.; племінної худоби – 50 т. л., або 216 грн/гол.; на боротьбу з хворобами великої рогатої худоби – 300 т. л., або 1293 грн на голову.

2) річні стимули в тваринництві за штучне запліднення: 150 т. л. або 646 грн за народжене теля, 40 т. л. або 172 грн за 1 гол. приплоду овець і кіз та 500 т. л. або 2155 грн. за 1 гол. приплоду буйволів.

3) річні премії за молоко: великої рогатої худоби – 0,06 т. л. або 0,26 грн. за 1 кг; малих тварин – 0,15 т. л. або 0,65 грн/кг.

4) щорічна премія за 1 кг отриманого мохеру: вищого класу – 15 т. л. (65 грн), середнього класу – 14 т. л. (60 грн.) і вторинного настригу – 10 т. л. (43 грн.).

5) додаткова підтримка за вакцинацію 1 голови: великої рогатої худоби – 1,5 т. л. (6,5 грн), овець – 0,5 т.л. (2,2 грн.), а окрім того, за вакцинацію великої рогатої худоби від ящуру – 0,75 т. л. (3,2 грн.) і овець – 0,50 т. л. (2,2 грн).

5) підтримка виробництва кормових культур на 1 га: люцерна на зрошенні – 130 т. л. (560 грн/га), еспарцет на зрошенні – 90 т. л. (388 грн/га), кукурудза на силос – 55 т. л. (237 грн/га), люцерна на сіно – 70 т. л. (302 грн/га), однорічні кормові культури – 30 т. л. (129 грн/га), однорічні трави на силос – 45 т. л. (194 грн/га), кукурудза на силос на зрошенні – 55т.л. (237 грн/га) і на богарі – 30 т. л. (129 грн/га) і культурні пасовища – 75 т. л. (323 грн/га).

б) підтримка бджолярства – 7 т. л. або 30 грн. на сім'ю, а на розведення джмелів – 60 т. л. або 259 грн. на колонію.

7) підтримка виробництва морепродуктів за 1 кг: мідій – 0,20 т. л. (8,6 грн), форелі – 0,65 т. л. (2,8 грн), морського ляща та морського окуня – 0,85 т. л. (3,7 грн), нових видів риби – 1 т. л. (4,3 грн) і за 1 малька риби – 0,06 т. л. (0,26 грн).

Умови кредитної підтримки тваринництва забезпечують сільськогосподарським товаровиробникам отримання безпроцентних кредитів на такі цілі як розведення ВРХ, вирощування племінних телиць, утримання молодняка ВРХ і овець, відгодівля ВРХ і малих тварин. За рахунок держави також компенсується половина відсотків за кредити, отримані товаровиробниками у комерційних банках під реалізацію проектів і заходів у тепличному господарстві, органічному землеробстві, водопостачанні, виробництві сертифікованого насіння та стандартних саджанців, птахівництві, бджолярстві, механізації сільського господарства та по інших напрямках інвестиційних і поточних витрат у сільському господарстві. Сільськогосподарські кредити можуть бути також платними. На відміну від надзвичайно ускладнених процедур отримання державної підтримки в Україні,

турецький виробник може отримати кредит з державною підтримкою прямо у місцевому відділенні комерційного банку. Державна підтримка тваринництва в Турецькій республіці розрахована, насамперед, на розвиток малих аграрних господарств.

Окрім того надаються податкові пільги по сплаті податку на додану вартість.

У цій сусідній з Україною державі, яка за рівнем життя і доходів населення знаходиться нижче країн ЄС, забезпечується дієва державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників, розміри якої у перерахунку на гривню по курсу валют за станом на кінець 2011 р. навіть перевищує відповідні показники доходів українських товаровиробників від реалізації всієї товарної продукції з розрахунку на одиницю площі.

Така різниця в рівнях державної підтримки розвитку тваринництва у Турецькій республіці та України в кінцевому рахунку викликає для останньої негативні наслідки та загрози через втрату національними товаровиробниками частини ринкових доходів, а також додаткові витрати населення. Подолання цієї та інших загроз вимагає збільшення державної підтримки хоча б найбільш вразливих галузей тваринництва до рівня сусідніх країн. Ці витрати компенсуються внаслідок прискороного зростання темпів розвитку всієї економіки.

Враховуючи досвід Турецької республіки щодо підтримки розвитку тваринництва в Україні доцільно:

➤ переорієнтувати державну підтримку тваринництва на потреби розвитку скотарства у малих і середніх агроформуваннях та особистих селянських господарствах;

➤ забезпечити в 2012–2020 роках бюджетне фінансування робіт із створення в кожному адміністративному районі як мінімум однієї молочної ферми та їхню передачу фермерам на умовах, як у Білгородській області Російської Федерації, що потребує виділення з державного бюджету на умовах повернення близько 12 млрд. гривень;

➤ запровадити механізм надання державних грантів, премій та стимулів на утримання ВРХ, овець і кіз, виробництво молока, боротьбу з хворобами тварин, штучне запліднення тварин та їх вакцинацію, вирощування кормових культур, а також на риборозведення;

➤ забезпечити державну підтримку розвитку кормовиробництва, впровадження економічно обґрунтованого механізму взаємовідносин між тваринництвом і кормовиробництвом, а також проведення цінової політики, яка б забезпечувала окупність інвестицій і залученого капіталу, включаючи земельний, у тваринництво і кормовиробництво;

➤ створити для фермерських господарств і особистих селянських господарств прості й прозорі умови отримання ними державної кредитної підтримки заходів щодо будівництва тваринницьких приміщень і закупівлі нової техніки, а також на розведення ВРХ, вирощування племінних телиць, утримання молодняку ВРХ і овець та на відгодівлю ВРХ;

➤ одночасно з тваринництвом надавати кредитну підтримку заходів щодо створення культурних і поліпшених природних пасовищ;

➤ забезпечити широке впровадження через НАК “Укragenrolізинг” заходів з фінансового лізингу тварин, технологічного устаткування та обладнання для молочних ферм і сільськогосподарської техніки для кормовиробництва;

➤ створити мережу акредитованих лабораторій з визначення якості та сертифікації кормів і продукції молочного скотарства;

Здійснення зазначених заходів дозволить суттєво покращити рівень забезпечення населення молоком і м'ясом, а також соціально-економічні умови життя на селі та якість життя всього населення держави.

Висновки. Досвід Турецької республіки свідчить про особливу важливість формування адекватної потребам і можливостям державної підтримки розвитку тваринництва. В Україні слід таку підтримку збільшити до рівня, що забезпечує хоча б внутрішні продовольчі потреби. Державну підтримку тваринництва в умовах дефіциту бюджетних коштів нині необхідно

переорієнтувати на потреби відродження молочного скотарства та вівчарства, надавати їй малим формам господарювання. Оскільки в Україні особливо недостатнє поголів'я великої рогатої худоби, окрім дотування витрат господарств на утримання тварин необхідно забезпечити підтримку витрат на будівництво і реконструкцію тваринницьких потужностей, придбання нової техніки для тваринництва, а також на формування основного стада.

Summary.

Evaluated condition of livestock production in Ukraine and concluded that it is not in the national interest, and therefore need to improve public policy in this area, taking into account the positive national and international experience.

On the example of the neighboring Turkish Republic considered the mechanisms and amount of direct government support livestock development, in particular through: government grants for the maintenance of one animal heads, annual incentives for artificial insemination, annual premiums for milk of different animal species, annual premiums for a 1 kg mohair , additional premiums vaksynatsiyu animals from diseases Award for the production of forage crops, grants for the production of seafood.

Indicate the direction and rate of credit support for livestock and especially getting credit for simplified procedures, as well as VAT.

From the experience of the Turkish Republic was formed concrete proposals for its use in Ukraine.

УДК 631.152

*Коба Е.Е., д.э.н., профессор,
Королёвский институт управления
экономики и социологии, г. Королёв*

СОЗДАНИЕ ЦЕНТРОВ ФИНАНСОВОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ В АГРОПРОМЫШЛЕННЫХ ХОЛДИНГАХ

Аннотация. работа посвящена разработке и обоснованию центров финансовой ответственности в агропромышленных холдингах. Автором подчеркнута целесообразность выделения центров ответственности по таким направлениям: центрам возникновения затрат – обособленным структурным подразделениям организации, представляющим собой отдельные объекты аналитического учета; центрам ответственности за возникающие затраты, где совмещаются в одном учетном процессе места возникновения затрат с ответственностью возглавляющих их менеджеров; центрам рентабельности производства отдельного вида продукции, работ и услуг в агропромышленном холдинге, где доход – это денежное выражение произведённой продукции, выполненных работ, оказанных услуг, а расходом является денежное выражение использованных ресурсов, прибыль – это разность между доходом и расходами.

Ключевые слова: центр ответственности, центр финансового управления, агропромышленный холдинг.